

BE-A0510_000962_004110_DUT

Papiers Xavier Lejeune de Schiervel.
Inventaris van het archief van de
regeringscommissaris voor de Spa- en de
Veenstreek en van de voorzitter van de
Commission pour la Région de Spa et des
Fagnes

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:.....	3
Raadpleging en gebruik.....	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Voorwaarden voor de reproductie.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	5
Archiefvormer.....	5
Naam.....	5
Geschiedenis.....	5
Archief.....	6
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN.....	7
I. Regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek (1936-1940 en 1945)	7
.....	7
A. Aanstelling.....	7
1 - 5 Koninklijke besluiten. 1937-1940.....	7
B. Activiteiten.....	8
1. Uitwerking van een voorontwerp van wet betreffende de Spa- en de Veenstreek.....	8
2. Andere.....	9
14 - 20 Briefwisseling. 1936-1940.....	9
14 - 16 Minuten van uitgaande brieven. 1937-1939.....	9
C. Activiteiten van Xavier Lejeune de Schiervel m.b.t. de "Spa-kwestie" na het einde van zijn mandaat als regeringscommissaris (24 augustus 1945).....	10
22 - 34 Briefwisseling. September 1945-januari 1946.....	10
II. Commission pour la Région de Spa et des Fagnes.....	12
A. Aanstelling.....	12
B. Werking.....	12

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

Xavier Lejeune de Schiervel (Regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek en Voorzitter van de Commissie voor de Spa- en de Veenstreek)

Periode:

1936 - 1949

Archiefbloknummer:

BE-A0510.0III.1532

Omvang:

- Omvang geïndexariseerd: 0.90 m
- Laatste bestanddeelnummer: 41.00

Archiefbewaarplaats:

Algemeen Rijksarchief / Archives générales du Royaume

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

Het archief Xavier Lejeune de Schiervel is vrij raadpleegbaar.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Algemeen Rijksarchief.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Xavier Lejeune de Schiervel (Regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek en Voorzitter van de Commissie voor de Spa- en de Veenstreek)
Xavier Lejeune de Schiervel (Commissaire du gouvernement pour la Région de Spa et des Fagnes et Président de la Commission pour la Région de Spa et des Fagnes)

GESCHIEDENIS

Het Koninklijk Besluit van 1 december 1936 (*Belgisch Staatsblad*, 9 december 1936, p. 7943) kende de regeringscommissaris een tweeledige opdracht toe. Enerzijds werd hij belast met de uitwerking van het juridisch statuut en met het vastleggen van de definitieve grenzen van de Spa- en de Veenstreek. Anderzijds werd hij verondersteld voorstellen te formuleren omtrent de bescherming van de "radioactieve en thermale bronnen", de drinkwatervoorziening van de stad Spa, de urbanisatie en bouwreglementering, de toepassing van de wet van 9 augustus 1931 op de bescherming van monumenten en landschappen (en meer in het algemeen de bescherming van het natuurschoon), de inrichting van het bestaande wegennet, de verkeerssignalisatie, het eventueel aanleggen van wegen voor het toerisme, de gas- en elektriciteitsvoorziening, de inrichting van brandweerdiensten en de uitbouw van het toerisme. Rijksbesturen werden verplicht het advies van de regeringscommissaris in te winnen alvorens maatregelen of beslissingen te nemen met betrekking tot voormelde domeinen (art. 5).

Het ambt van regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek werd van 1 december 1936 tot 1938 waargenomen door graaf Adrien van der Burch (1877-1954). ¹In 1939 werd hij opgevolgd door zijn kabinetschef en rechtskundig adviseur, Xavier Lejeune de Schiervel (1908). ²Hun werkzaamheden resulteerden onder meer in vier wetsontwerpen met betrekking tot de Spa- en de Veenstreek die op 3 februari 1939 in de Ministerraad besproken werden, maar door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog niet meer aan het Parlement voorgelegd konden worden.

Na de oorlog werd Lejeune de Schiervel door de regering Pierlot opnieuw

1 Voor een biografische notitie van Adrien van der Burch, zie: O. COOMANS DE BRACHÈNE, *Etat présent de la noblesse belge. Annuaire de 1985*, seconde partie, p. 325.
2 Bij K.B. van 13 maart 1939 werd Xavier Lejeune de Schiervel benoemd tot regeringscommissaris ad interim en bij K.B. van 4 augustus 1939 tot regeringscommissaris. *Belgisch Staatsblad*, 17 maart 1939, p. 1741 en 2 september 1939, p. 6001.

benoemd tot regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek (K.B. van 10 februari 1945).³ Niet voor lang evenwel; reeds na enkele maanden werd een einde gesteld aan het mandaat (K.B. 24 augustus 1945).⁴ In de periode van januari 1946 tot juli 1947 verbleef Lejeune achtereenvolgens in Damascus en Beyrouth waar hij optrad als adviseur van respectievelijk de Syrische en de Libanese regering. Na zijn terugkeer in België was hij als "chargé de mission" verbonden aan het kabinet van de minister van Koloniën Pierre Wigny (1947-1949).⁵

In 1947 nam minister van Binnenlandse Zaken Auguste Buisseret de idee van administratieve decentralisatie terug op. In de plaats van een regeringscommissaris aan te stellen, opteerde men nu echter voor de formule van een beperkte commissie ("une commission peu nombreuse d'hommes compétents et actifs").⁶ Bij regentsbesluit van 26 november 1946 werd op het Ministerie van Binnenlandse Zaken een Commission pour la Région de Spa et des Fagnes opgericht, "chargée de faire au Gouvernement toutes propositions utiles en vue de la mise en valeur de cette région". Ook deze commissie was slechts een kort leven beschoren; bij gebrek aan middelen - het budget van 10 miljoen ten voordele van de Spa- en de Veenstreek ingeschreven op de begroting van 1948 werd in 1949 gehalveerd tot 4,5 miljoen en uiteindelijk zelfs geschrapt - stierf zij een stille dood. Het laatste proces-verbaal van de Commission de Spa et des Fagnes dateert van 25 oktober 1949.

ARCHIEF

De hier beschreven archiefstukken werden in 1987 door baron Xavier Lejeune de Schiervel op het Algemeen Rijksarchief neergelegd.

3 Belgisch Staatsblad, nr. 70, 11 maart 1945, p. 1391.

4 Belgisch Staatsblad, nr. 267-268, 24 en 25 september 1945, p. 6087. Baron Lejeune de Schiervel schrijft in een nota geredigeerd ter gelegenheid van de neerlegging van de archieven in het Algemeen Rijksarchief, dat minister van Binnenlandse Zaken A. van Glabbeke weigerde de voorziene kredieten toe te kennen. De verklaring hiervoor moet volgens Lejeune de Schiervel gezocht worden in het particularisme van minister van Glabbeke, die tevens burgemeester van Oostende was en wilde verhinderen "que la Région de Spa put se relever avant le Littoral que l'armée allemande avait en effet bétonné pour édifier le Mur de l'Atlantique". Note pour les Archives générales du Royaume. La région de Spa et des Fagnes. Getekend: baron Lejeune de Schiervel, Château de Sohan par Pépinster, mai 1987.

5 M. D'HOORE, Archives de particuliers relatives à l'histoire de la Belgique contemporaine (de 1830 à nos jours), Brussel, ARA, 1998, p. 488.

6 Installation de la Commission des Fagnes, le 20 janvier 1947. Inventarisnummer 36.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

I. REGERINGSCOMMISSARIS VOOR DE SPA- EN DE VEENSTREEK (1936-1940 EN 1945)

A. AANSTELLING

1 - 5 KONINKLIJKE BESLUITEN. 1937-1940.

- 1 K.B. van 30 oktober 1937: verlenging van het mandaat van graaf Adrien van der Burch als regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek tot 30 juni 1938 en wijziging van de grenzen van de Spa- en de Veenstreek. Afschrift. 1937.

1 stuk
- 2 K.B. van 13 juli 1938: verlenging van het mandaat van graaf Adrien van der Burch als regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek tot 31 december 1938. Afschrift. 1938.

1 stuk
- 3 K.B. van 4 augustus 1939: benoeming van Xavier Lejeune de Schiervel tot regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek (tot 31 december 1939). Afschrift. 1939.

1 stuk
- 4 K.B. van 31 december 1939: verlenging van het mandaat van Xavier Lejeune de Schiervel als regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek tot 31 december 1940. Afschrift. 1940.

1 stuk
- 5 Besluit van de Eerste Minister van 1 februari 1940: Xavier Lejeune de Schiervel, regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek, wordt verbonden aan de diensten van het Commissariat royal à la Réforme administrative voor de duur van de opdracht van deze instelling. Afschrift 1940.

1 stuk
- 6 Minuut van uitgaande brief van Xavier Lejeune de Schiervel aan de minister van Binnenlandse Zaken (16 november 1944) en ontwerp van een nota aan de Eerste Minister m.b.t. het regeringscommissariaat voor de Spa- en de Veenstreek (17 november 1944). 1944.

2 stukken
- 7 Regentsbesluit van 10 februari 1945: benoeming van Xavier

Lejeune de Schiervel tot regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek voor een termijn van 2 jaar. Afschrift en gedrukt (*Belgisch Staatsblad*, nr. 70, 11 maart 1945). 1945.

2 stukken

8

"Historique du Commissariat du Gouvernement pour la région de Spa et des Fagnes", nota. 23 augustus 1945.

1 stuk

9

Regentsbesluit van 24 augustus 1945: einde van het mandaat van de regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek. Afschrift en gedrukt (*Belgisch Staatsblad*, nr. 267-268, 24- 25 september 1945). 1945.

2 stukken

B. ACTIVITEITEN

1. UITWERKING VAN EEN VOORONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE SPA- EN DE VEENSTREEK

10

Minuten van uitgaande brieven [van Xavier Lejeune de Schiervel] aan Van Moll, provinciegouverneur van Henegouwen en aan baron Holvoet, provinciegouverneur van Antwerpen waarin gevraagd wordt naar hun mening over het voorontwerp van wet m.b.t. de oprichting van een nieuwe administratieve entiteit, nl. de Spa- en de Veenstreek, 18 september 1937 en 19 oktober 1938. Kopie van de inkomende brief van Van Moll, 25 september 1937. 1937-1938.

5 stukken

11

Dossier inzake de uitwerking van de bevindingen van Adrien van der Burch, regeringscommissaris voor de Spa- en de Veenstreek, tot 4 voorontwerpen van wet, namelijk: "Avant-projet de loi instituant le Haut Commissariat Royal de la Région de Spa et des Fagnes", "Avant-projet de loi modifiant la loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu et instituant l'Office autonome des jeux de Spa", "Avant-projet de loi instituant l'établissement public: la Cure de Spa", "Avant-projet de loi portant création d'un Fonds temporaire d'urbanisation de la Région de Spa et des Fagnes". Juni 1938-september 1939.

1 pak

12

Briefwisseling van Xavier Lejeune de Schiervel met verschillende ministers over het voorontwerp van de organieke wet m.b.t. de Spa- en de Veenstreek. Februari 1945-juni 1945.

1 omslag

2. ANDERE
- 13 Proces-verbaal van een officieus onderhoud tussen vertegenwoordigers van het Deutsche Jägerschaft enerzijds en graaf Adrien van der Burch, regeringscommissaris, Xavier Lejeune de Schiervel, kabinetschef, Léonard en Quairière, ambtenaren van het Departement Waters en Bossen, de Smet, voorzitter van de Association des chasseurs au gros gibier en Belgique, en graaf Baudouin van der Burch anderzijds, m.b.t. de oprichting van een Belgisch natuurreservaat aan de Duits-Belgische grens, opgemaakt door graaf Hoensbroech, Gaujägermeister. 15 juli 1937
1 stuk
- 14 - 20 BRIEFWISSELING. 1936-1940.
- 14 14 - 16 Minuten van uitgaande brieven. 1937-1939.
5 januari 1937-23 juni 1937.
1 pak
- 15 24 juni 1937-29 juni 1938.
1 pak
- 16 27 juni 1938-11 maart 1939.
1 pak
- 17 Briefwisseling met het provinciebestuur van Luik en met de provinciale administratie. Januari 1937-maart 1939.
1 pak
- 18 Briefwisseling met J. Honorez, hoofdingenieur van Bruggen en Wegen (Ministerie van Openbare Werken, Bruggen en Wegen, Groupe de district de Verviers). April 1937-maart 1939.
1 pak
- 19 Briefwisseling met particulieren, gemeentebesturen en lokale verenigingen. December 1936-1939.
1 pak
- 20 Administratieve briefwisseling (verzekeringen, huur, boekhouding, allerlei, kantoorbenodigdheden en -meubilair, pers, personeel, post, telefoon en telegraaf). 1936-1940.
1 pak
- 21 Ontwerp van overeenkomst tussen de Belgische Staat en de stad Spa m.b.t. de overdracht aan de Belgische Staat van de therapeutische bronnen en van de badinstellingen. Uittreksel uit

het register van de beraadslagingen van de gemeenteraad van Spa, zitting van 6 juni 1945. 1945.

1 stuk

*C. ACTIVITEITEN VAN XAVIER LEJEUNE DE SCHIERVEL M.B.T. DE
"SPA-KWESTIE" NA HET EINDE VAN ZIJN MANDAAT ALS
REGERINGSCOMMISSARIS (24 AUGUSTUS 1945)*

22 - 34 BRIEFWISSELING. SEPTEMBER 1945-JANUARI 1946.

22

Minuut van uitgaande brief aan J. Hordies, inspecteur van het Commissariaat Generaal voor het Toerisme m.b.t. de opheffing van het regeringscommissariaat. 7 september 1945.

1 stuk

23

Minuut van uitgaande brief aan de kabinetschef van de minister van Openbare Gezondheid Messine m.b.t. de opheffing van het regeringscommissariaat. 7 september 1945.

1 stuk

24

Minuut van uitgaande brief aan de Commissaris Generaal voor het Toerisme m.b.t. de organisatie van wintersport in de Spa- en de Veenstreek. 19 september 1945.

1 stuk

25

Ingekomen brief van J. Hordies, inspecteur van het Commissariaat Generaal voor het Toerisme. Antwoord op de brief van Lejeune de Schiervel d.d. 19 september 1945. [September 1945].

1 stuk

26

Minuut van uitgaande brief aan Ernest Rongvaux, minister van Verkeerswezen, waarin Xavier Lejeune de Schiervel een audiëntie vraagt. 25 september 1945.

1 stuk

27

Minuut van uitgaande brief aan de burgemeester van Spa m.b.t. de opheffing van het regeringscommissariaat. 27 september 1945.

1 stuk

28

Minuut van uitgaande brief aan Marcel Gregoire, minister van Justitie. 15 oktober 1945.

1 stuk

29

Ingekomen brief van J. Hordies, inspecteur van het Commissariaat Generaal voor het Toerisme m.b.t. de benoeming van een algemeen afgevaardigde van het Commissariaat Generaal voor het Toerisme voor de Spa- en de Veenstreek en m.b.t. de deelname van

Lejeune de Schiervel aan de organisatie van wintersport in de Spa- en de Veenstreek. 24 november 1945.

1 stuk

30 Ingekomen brief van Pierre Wigny (Centre d'Etude et de Documentation du parti social-chrétien) waarin deze informatie vraagt m.b.t. de Spastreek ten behoeve van de Commission économique. 27 november 1945.

1 stuk

31 Ingekomen brief van Adrien van der Burch en kopie van een nota van Adrien van der Burch aan Maurice Masson over de "Spa-kwestie". 14 december 1945.

1 stuk

32 Ingekomen brief van J. Hordies, inspecteur van het Commissariaat Generaal voor het Toerisme. 19 december 1945.

1 stuk

33 Minuut van uitgaande brief aan de minister [?] betreffende de overeenkomst tussen de Belgische Staat en de Société Anonyme Spa-Monopole m.b.t. het concessiecontract van de bronnen van Spa. 3 januari 1946.

1 stuk

34 Ingekomen brieven m.b.t. de ontvangst van een Amerikaanse delegatie op het stadhuis van Spa op 16 januari 1946. 1945-1946.

4 stukken

35 "Spa, richesse nationale". Ontwerp van een artikel voor Le Soir. November 1945.

1 stuk

II. COMMISSION POUR LA RÉGION DE SPA ET DES FAGNES

A. AANSTELLING

- 36** Minuut van een brief van minister van Binnenlandse Zaken Auguste Buisseret aan de minister van Verkeerswezen met betrekking tot het in werking treden van de Commission pour la région de Spa et des Fagnes, ingesteld bij regentsbesluit van 24 november 1946. 12 februari 1947
1 stuk
- 37** Brief van minister van Binnenlandse Zaken Auguste Buisseret aan Xavier Lejeune de Schiervel met betrekking tot de benoeming van Lejeune de Schiervel tot voorzitter van de Commission de Spa et des Fagnes. 12 februari 1947
1 stuk
- ### B. WERKING
- 38** Processen-verbaal van de zittingen. Januari 1947-december 1948.
1 omslag
- 39** Briefwisseling van Xavier Lejeune de Schiervel, voorzitter van de Commissie. December 1947-oktober 1949.
1 pak
- 40** Nota's aan de minister. December 1947-oktober 1949.
1 omslag
- 41** Stukken betreffende de uitwerking van een voorontwerp van organieke wet inzake de Spa- en de Veenstreek. Januari 1948-juni 1949.
1 pak